

Stockholms
universitet

BESLUT
2016-06-30

Dnr SU FV-1.1.3-1704-16

Rektor

Handläggare:

Rikard Skårfors

Utbildningsledare

Avdelningen för planering och ledningsstöd

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet)

Yttrande över policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) har anmodat Stockholms universitet att inkomma med synpunkter på regeringens skrivelse *Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet* (UD2016/09273/IU), vilket redogör för regeringens övergripande biståndspolitiska inriktning. Universitetet har följande att anföra.

Policyramverket innehåller en relevant och uppdaterad beskrivning av utvecklingsutmaningar i världen, och knyter tydligt an till Agenda 2030 med de 17 globala målen för hållbar utveckling. Exempel på sådant som lyfts fram är trenden för ökade klyftor inom och inte bara mellan länder, migrationens betydelse och klimatfrågans allt större betydelse. Dokumentet är dock onödigt ordrikt, repetitivt och har många vaga uttalanden. Stockholms universitet skulle önska en högre grad av stringens och tydlighet och gärna ett visst mått av vetenskapliga referenser till centrala påståenden och nya rön.

Betydelsen av att stärka kvinnors och flickors roll genomsyrar hela dokumentet. Detta har förstås en ideologisk bakgrund, men det finns också vetenskapliga argument för att minskad fattigdom är nära sammankopplad med kvinnors stärkta rättigheter. Det kunde beläggas bättre. Vidare saknas en genomtänkt genderanalys, snarare finns nu en kvinnoanalys. När begreppet gender lanserades var själva poängen att dessa frågor inte kunde studeras som kvinnofrågor då det alltid handlar om en relation mellan könen.

Dokumentet saknar analys av målkonflikter inom utvecklingssamarbete. Exempel kan vara a) hur ett lands industri eller skogsbruk ska utvecklas samtidigt som miljöpåverkan minskar, b) industrialisering utan att mänskliga rättigheter för fattiga industriarbete åsidosätts, c) leasing av mark till utländska eller inhemska aktörer på bekostnad av fattiga jordbrukare, s.k. "land-grabbing". Lösningen som valts i policydokumentet verkar i alla lägen vara att skriva dit ordet "hållbart". Genom att använda det ordet undviker man diskussionen om målkonflikter. Dock finns ingen garanti för att det finns en "hållbar" lösning i alla lägen. Detta bör diskuteras.

Befolkningsökningen och bristen på mark i redan tätbefolkade områden är ett område som har alltför svagt genomslag i policyramverket. Resursförbrukningen och dess sneda fördelning på jorden är också nedtonad och lösningar som finns på global nivå och inte på regional nivå

diskuteras inte. Det talas mer om produktivitetsökning i jordbruket än om s.k. ”post-harvest loss”, matsvinn, köttkonsumtion och distribution vilket är enkelspårigt.

Det är vidare alltför litet fokus i texten på partnerländernas villkor, planer och förutsättningar. Utvecklingssamarbete måste ske just på partnerländernas villkor. Sverige kan bidra med idéer, som diskussionspartner och med stöd och ge en plattform för fortsatt utveckling, men inte vara en leverantör av färdiga lösningar. Det föreslagna policyramverket saknar generellt en syn där långsiktighet i form av anknytning till de olika partnerländernas unika förutsättningar och växande självförtroende tas på fullt allvar, utan dokumentet ger en genklang av en tämligen traditionell biståndssyn. Sverige är det land i Europa som ger minst bistånd i form av arbetsskapande investeringar och det borde lyftas till diskussion.

Dokumentet är också otydligt i frågan om det finns en konflikt i om pengarna ska kanaliseras via staten eller via det civila samhället och om det finns något problem med endera kanalen. Stockholms universitet vill betona att samarbete mellan människor är centralt för kunskapsöverföring och ömsesidigt lärande. Universitetets mening är att det är viktigt med många aktörer som bygger upp relationer. Det kan finnas en inbyggd spänning mellan ”ländernas egna prioriteringar” och vissa av utgångspunkterna i policydokumentet (jämför jämställdhet, miljö, mänskliga rättigheter) vilket kunde belysas mer.

Stockholms universitet stöder skrivningarna om att stöd till utbildning är ett centralt verktyg för utvecklingssamarbete, och vill betona lärarutbildning och lärarfortbildning som viktiga områden att satsa på. Universitetet noterar att ramverket lyfter upp stödet till forskning och forskningsinstitutioner som en viktig del i svenskt utvecklingssamarbete. Universiteten ska vara, och är ofta, platser där människor tänker, diskuterar problemområden och söker lösningar. Universiteten är platser för internationellt utbyte. Stockholms universitet vill betona att stöd till och samarbete med utbildnings- och forskningsinstitutioner bör vara mycket högt prioriterat i svenskt utvecklingssamarbete.

Avslutningsvis önskar Stockholms universitet framföra några förslag till åtgärder. För att svenska forskare ska bli mer aktiva i utvecklingsländer skulle program som gynnar att svenska forskare engagerar sig som biträdande handledare för doktorander i samarbetsländerna kunna vara en intressant väg att gå. En utvidgning av programmen med s.k. ”sandwich-doktorander” inom International Science Program till nya ämnen bör övervägas. Stockholms universitet erbjuder sig att vara examensgivare och därmed garant för den vetenskapliga kvaliteten för den föreslagna all-afrikanska forskarutbildningen i matematik i Dar es Salaam förutsatt att denna finansieras med svenska medel. Vidare behövs stipendier för doktorander i utvecklingsländerna att besöka utländska universitet för kortare tid. Inte minst kursavgifterna vid svenska universitet gör att det är svårt att finansiera en vistelse här om man samtidigt vill läsa en kurs. Viktiga områden att utveckla i många länder är säkrare och snabbare internetuppkoppling och tillgång till internationella databaser och internationell litteratur. Det behövs en balans mellan stöd till institutioner och möjligheter för enskilda forskare från

utvecklingsländer att söka pengar till projekt. Lokala eller regionala forskningsråd kan vara en väg framåt – men de kommer att behöva stöd.

SIDA och Utrikesdepartementet bör hitta sätt att tydligare följa upp svenska forskares rön inom området med hjälp av det stöd de får via t.ex. Uforsk/Vetenskapsrådet.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av prorektor, professor Hans Adolfsson, förvaltningschefen, universitetsdirektör Joakim Malmström och biträdande förvaltningschef Susanne Thedéen. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Henrik Lindell, Avdelningen för planering och ledningsstöd (protokollförare).

Astrid Söderbergh Widding

Rikard Skårfors